

40- (2)

Muhrs Brukskatekes

Utgifven af
Gust. Lindberg

Nionde upplagan

Bronells Tryckeri AB Förlag, Filipstad

söka att genom redligt, allvarsamt och rättvist uppförande vinna aktning och förtroende och ej, genom flathet och flin samt uraktlåten nödig aga mot hårdnackade eller för mycken hårdhet emot felande men lättsagdt folk samt otroligt oväsen och hetsig hetta, motverka samma ändamål;

genom flitig anteckning underhjelpa minnet och aldrig tillåta uppskof till morgondagen med någon sak, som möjligen i dag kan uträttas;

läsa, räkna och förkofra sig uti nyttiga vetenskaper och konster emellanåt;

stiga upp om morgonen kl. 5;

intet nyttja tobakspipa ute på vägar och stigar;

litet eller intet säga;

trifvas hemma och således afhålla sig från alla onödiga visiter och lustresor samt ständigt hafva husbonden för ögonen, och således icke vara ögontjänare;

aldrig berusa sig af starka drycker och icke heller för ofta söka sällskap med fruntimmer. Det förra är dock mera farligt, ty det tilltager, men det andra aftager med åren.

*

En bruksbetjänt bör:

observera 15 kap. Missgärningsbalkens 2 art. och 1805 års Legostadga i förening med 4:de budet och till den änden vara höflig, tålig, trogen, lydig och nitisk för brukets och husbondens bästa;

vid bordet taga för sig litet af den rätt, som är utsökt fin, rar eller god eller ock af liten tillgång på fatet och icke, likt personer af de sämre folkklasserna, ösa för sig mycket eller litet allt som rätten smakar, utan afseende på sällskapet, äfvensom aldrig taga för sig af de största stycken, som finnas på fatet.

*

Herrars företräden bör vara:

heder, seder, kunskaper och upphöjda tänkesätt och icke endast krusadt hår, fin rock och blankade stöflar.

*

En gosse, om han skall kunna bli folk, måste:

1:o) veta hut och höflighet;

2:o) arbeta flitigt, om icke strängt;

3:o) äta fort, men tillräckligt och tarfligt;

4:o) ligga hårdt, men rent;

5:o) sofva icke öfver 7 timmar;

6:o) muntras emellanåt;

7:o) veta att ila kommer aldrig till hvila. (Låten aldrig påminna eder!);

8:o) veta att uppassa tillfället, ty tillfället uppassar ej honom;

9:o) anse hvarje dag förlorad, som icke förståndet blifvit med någon kunskap eller erfarenhet ökad och förkofradt. Således vara uppmärksam.

Taga skriftligt på allting och, på eget bevåg, gifva skriftligt på intet.

*

En gosse, som vid bruk skall få maten, bör

åtminstone kunna säkert:

1:o) bära minneskladd, blyertspenna och knif på fickan;

2:o) hafva minne, lif och flit i hufvudet;

3:o) skrifva fermt;

4:o) räkna fermt;

5:o) syna och mäta kol;

6:o) syna, sortera och väga malm;

7:o) syna och väga tackjärn;

8:o) syna och väga stångjärn;

den efter hand 1 à 2 veckor före vallsläppningen, för att vänjas tillsammans.

27. Hålla ordning och räkning på buteljer, laggkär, möbler och sängkläder i rummen, på kontoret, i drängstugan och betjäntkammaren.

28. Skrifva upp allting, som blifvit sönderslaget och af hvem det blifvit gjordt.

29. Sängkläderna vädras 2:ne gånger om sommaren.

30. Spånad och väfnad verkställas med flit och skyndsamt emellanåt till lakan, handdukar, lentyg, barn- och sängkläder samt duktyg och strumpor etc.

31. Om sommaren intages blekväfven hvarje afton; då starkt och långvarigt regnväder inträffar, bör den torkas emellanåt.

32. Aldrig skura eller tvätta kopparkär i drank, utan att slå ut densamma; aldrig nyttja kalk i byk.

33. Spara porslinet, finare duktyg och lakan och nyttja tenn, grofva duktyg och lakan i hvardagslag jämte vaxduk på bordet.

34. Tillhålla pigorna att stiga upp kl. 4 om morgonen och tillse att jämna morgon-, afton- och mellansysslor äro för handen.

35. Hvarje afton föreställa pigorna göromålen till påföljande morgon och sedan efterse huru de blifvit fullgjorda.

36. Sopor, urin och "vattusaker" få ej läggas jämte vägarna eller planterade träd, utan bäras bort på sophögen.

★

XVI.

Matordning för tjänstfolket året om.

Allt folket utspisas hvarje morgon söckendagarne med sill och välling, skummad eller sur mjölk.

Svagdricka efter behof.

Bröd efter behof, men ej att sticka på sig.

Handtverkare efter speciella ordres för tillfället.

Matsedeln i öfrigt:

- Söndag. Morgon: Stekt pannkaka eller paltbröd med fläsk eller smör.
Middag: Kött med potatis samt kål.
Afton: Sill och potatis samt dricka eller mjölk.
- Måndag. Middag: Paltbröd med sås, kål.
Afton: Sill, gröt och mjölk.
- Tisdag. Middag: Rötter med korf, sylta eller fisk eller korfkaka och soppa.
Afton: Sill och potatis samt dricka eller mjölk.
- Onsdag. Middag: Paltbröd med fläsk eller korf samt tisdagssoppa.
Afton: Lika med tisdagen.
- Torsdag. Middag: Stockfisk med äter.
Afton: Lika med måndagen.
- Fredag. Middag: Paltbröd med sås samt ärter.
Afton: Lika med söndagen.
- Lördag. Middag: Ärtmjölspannkaka med fläsk eller "pungmorrar" samt ölsoppa.
Afton: Lika med måndagen.

★

XVII.

Vårda elden.

1. Efterse eldstäder, innan man går till sängs eller ur huset, att ingen fara är, utan att elden är väl hopsopad och äfven att ingen eld fastnat i sopqvasten.

2. Stänga kakelugns- och ugnsluckorna, så att ingen katt kommer därin, som kan draga eld ut.

3. Släck svafvelstickor och fnöske väl, då du sådant begagnar.

4. Låt ej brinnande ljus stå enskildt, utan i vattenfat.

5. Sof ej vid ljus!